

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-н Веска Иванова Шивачева
Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – Бургас
vshivacheva@abv.bg

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „Доцент”
на **Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“**

по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3.
Педагогика на обучението по...(Методика на обучението по химия)

В конкурса за „Доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 40 от 14.05.2021 г. и в Интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” за нуждите на катедра „Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия“ към Химически факултет, като кандидати участват гл. ас. д-р Антоанета Атанасова Ангелачева и гл. ас. д-р Йорданка Петрова Стефанова от ХФ на Пловдивски университет.

В настоящата рецензия представям оценка на материалите на **гл. ас. д-р Антоанета Атанасова Ангелачева.**

1. Общо представяне на процедурата и получените материали

Със заповед № Р33=3163 от 13.07.2021г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в ПУ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...(Методика на обучението по химия), обявен за нуждите на катедра „Обща и неорганична химия с методика на обучението по химия“ към Химически факултет. За участие в обявения конкурс са подали документи посочените по-горе двама кандидати: гл. ас. д-р Антоанета Атанасова Ангелачева – ПУ „Паисий Хилендарски” и гл. ас. д-р Йорданка Петрова Стефанова – ПУ „Паисий Хилендарски.

Представеният от гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева комплект материали съответства на Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- Автобиография;
- Списък на научните трудове (34 бр.);
- Публикации;
- Анотация на материалите, самооценка на приносите;

- Документи и служебни бележки за трудов стаж, учебна работа, научноизследователска дейност и др.

За участие в конкурса за доцент гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева прилага общо 34 научни труда, от които 1 хабилитационен труд, 1 монография, 7 статии в реферирани и индексирани издания, 21 статии в нереферирани научни издания, 1 книга, свързана с резултати от научни изследвания, 3 учебни пособия. Представените трудове не повтарят публикациите за Доктор.

2. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева завършва специалност Химия, ОКС Магистър, специализация Неорганична химия, с квалификация Химик и Учител по химия и химични технологии в Химическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. От 2007 г. е Доктор по Методика на обучението по химия.

От 1996 г. до момента работи в Пловдивския университет последователно като асистент и главен асистент. Професионално-педагогическото, академичното и творческото развитие на гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева е свързано с профила на конкурса. Тя е утвърдено име сред специализираната педагогическа общност.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

3.1. Оценка на учебно-педагогическата дейност

Гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева има значим преподавателски опит в обучението на студентите - бъдещи учители по химия и опазване на околната среда. Участва в разработването на магистърски и бакалавърски програми за студенти от професионално направление „Педагогика на обучението по...“. Води лекционни занятия и упражнения с достатъчен хорариум по учебни дисциплини, свързани с профила на конкурса. Автор и съавтор е на учебни пособия за обучение на студенти.

Гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева е научен ръководител на 9 дипломанти.

Считам, че преподавателската дейност на кандидатката отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагане на този закон, съответния Правилник на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

3.2. Оценка на научната и научно-приложна дейност

Трудовете, които гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева представя за конкурса, са в областта на Методиката на обучението по химия. Научната продукция отговаря на критериалните изисквания на университета.

Трудовете за участие в конкурса (34 бр.) могат да се ранжират като: 1 хабилитационен труд, 1 монография, 1 книга, 28 статии (7 от тях са в научни списания, които са включени в световната система за реферирание, индексирание и оценяване) и 3 учебни пособия. Публикуваните доклади на научни конференции (международни и национални) са с пълен текст в рецензирани издания, сборници с научна редакция, сигнатура и издателство. Осем от публикациите са на чужд език.

Считам, че научноизследователската дейност на кандидатката напълно удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на ПУ. Сравнението на наукометричните данни на гл.ас. д-р Антоанета Ангелачева с национални минимални изисквания за област 1. Педагогически науки показва **общ брой 775 точки** и убедително потвърждава констатацията за постигане на критериите и показателите.

Научните публикации са по профила на обявения конкурс. Анализът на тяхното съдържание дава основание да приема направеното от авторката групиране в следните относително разграничени направления:

– **Учебен химичен експеримент**

В хабилитационния труд „Експериментът и наблюдението в обучението по химия“ (2020) и в част от публикациите (№ 4, 8, 11, 20, 24, 25, 27 и др.) се анализират резултати от дългогодишно проучване за същността, мястото, ролята и значението на учебния експеримент в обучението по химия в училище. Открояват се тенденции, идеи и апробирани в практиката методически решения с приносен характер. Авторката представя конструирани познавателни модели за експериментално изучаване на химични обекти и в условията на висшето училище, с оглед формиране на компетентности на студентите – бъдещи учители по химия и опазване на околната среда. Обосновават се идеи за засилване на изследователския подход в обучението по природните науки. Резултатите от направените изследвания се обвързват с мотивацията за учене и с конкретна експериментална дейност. Извеждат се методически предпоставки за формиране на природонаучна грамотност и компетентности в условията на учебния химичен експеримент. Добре би било в по-голяма степен да се открие методическото обезпечаване на експериментирането в дигитална среда.

– **Екологично образование чрез обучението по химия в училище**

Част от изследванията на гл.ас. д-р Антоанета Ангелачева са насочени към обосноваване на ефективността на екологично образование чрез обучението по химия в средното училище. В книгата „Съвременни аспекти на екологичното образование в обучението по химия в средното училище“ (2019), която е на базата на изследванията за образователна и научна степен Доктор, авторката обосновава актуалността и значимостта на проблема. Извършва задълбочен анализ

и обобщение на научно - практическия опит в тази насока. Обосновава и апробира в практиката модел за осъществяване на екологично образование в процеса на обучение по химия. Авторката основателно разглежда ефективността на екологичното образование с оглед формиране на екологична култура на учениците. Интерес представляват обосноваването в други публикации (№ 6, 7, 10, 13, 16, 28, 29, 31 и др.) методически решения и добри практики за екологично образование при изучаване на конкретни теми от учебното съдържание по Химия и опазване на околната среда.

– **Организация и контрол на процеса на обучение по химия**

В част от трудовете гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева защитава тези за организацията и контрола на процеса на обучение по химия. Анализира извършена практико-приложна дейност по този значим процесуално-дейностен компонент. Традициите и иновациите при осигуряване на процеса в най-голяма степен са отразени в монографията „Организационни форми на обучението по химия“ (2020) и статиите под № 14, 15, 17, 22, 30 и др.

Обосноваването теоретични постановки са илюстрирани с модели за план-конспекти на уроци, за наблюдение и анализ на организационни форми на обучение, контролно-диагностични процедури и др. Особен интерес представляват предложените методически разработки на различни типове урочни и неурочни форми. Полезно е авторката да се стреми в по-голяма степен да прилага математически и статистически методи при обработката на емпирични данни за ефективността на апробирани методически решения.

Изследователската дейност на кандидатката е свързана с участието ѝ в четири научноизследователски проекта. Научно-педагогическото творчество на д-р Ангелачева се допълва от съавторството ѝ в учебни методически помагала, които са полезни за подготовката на студенти и учители.

3.3. Приноси и цитирания

Извършеният съдържателен анализ на научната продукция на гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева позволява да се открият научните, научно-приложни и методически приноси, които по моя преценка се отнасят до:

- Изведени са съвременни тенденции в учебното експериментиране по химия, научнообосновани и апробирани в практиката са методически решения за осъществяването му в условията на училищното обучение. Научнообосновано е мястото и ролята на учебния химичен експеримент в системата на подготовка на студентите - бъдещи учители по химия с концептуални решения и методически разработки за прилагането му в аудиторна и извънаудиторна дейности.

- Доказани по емпиричен път са методическите предпоставки за постигане на ефективност на екологично образование чрез обучението по химия и опазване на околната среда в средното училище.
- Представени са виждания за съвременна организация и контрол на процеса на обучение по химия с конкретни модели на практико-приложна дейност и методическо обезпечаване за различни видове организационни форми.
- Експериментално доказаните обучаващи модели за учебно експериментиране, екологично образование и за организация и контрол на обучението са приложими в образователната практика и на други висши училища, подготвящи специалисти в професионално направление „Педагогика на обучението по.... ” и са полезни като идеи за учителите по химия и опазване на околната среда.

Забелязаните до момента от кандидатката 16 цитирания се отнасят за 13 от трудовете. По брой и съдържание отговарят на критериалните изисквания, като 5 от цитиранията от 2002г. до 2012г. са в реферирани и индексирани български издания. Прави впечатление, че 5 цитата се отнасят за учебното пособие „Активно обучение по природни науки“ с авторски колектив.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Считам, че формулираните приноси и получени резултати са лична заслуга на кандидатката. Основание за тази преценка е извършеният анализ на научната продукция, професионално-педагогическото, академичното и цялостното ѝ творческо развитие, приложените служебни бележки, документи, заявления и отзвукът сред педагогическата колегия. При по-голяма част от представените публикации (22бр.) гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева е самостоятелен автор. На първо място е в авторския колектив в 2 публикации и на второ място – в 4 публикации.

5. Критични бележки и препоръки

Препоръчвам на гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева да насочи бъдещата си публикационна дейност към специализирана чужда периодика.

Предлагам изследваната от авторката проблематика да се обвързва с открояващите се тенденции за прилагане на дигиталните технологии, проектна дейност, добавена и виртуална реалности в условията на смесено обучение по химия и опазване на околната среда.

6. Лични впечатления

Познавам д-р Антоанета Ангелачева от нейни публикации и участия на национални форуми по теория и методика на обучението по химия. Материалите по процедурата затвърждават личните ми впечатления за значимостта на нейните изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“ и специфичните изисквания на Химическия факултет. Кандидатката е представила достатъчен брой научни трудове, които не повтарят публикациите за образователна и научна степен „Доктор“. Трудовете са със значими научни и приложни приноси, като част от статиите са публикувани в научни списания, включени в световната система за реферирание, индексирание и оценяване. Издадени са хабилитационен труд, монография, книга и пособия. Теоретичните и методически разработки имат практическа приложимост и се отнасят до обучението по химия на ученици и студенти. Научната и преподавателската квалификация и опит на гл. ас. д-р Антоанета Ангелачева е по профила на конкурса.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализиране на тяхната значимост и на съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка и да предложа на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Химическия факултет за избор на гл. ас. д-р Антоанета Атанасова Ангелачева на академичната длъжност „Доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по химия).**

10.09.2021 г.

Рецензент:

/Проф. д-р Веска Иванова Шивачева/